

Pedagogische praktijk in Beeld

Hoe beoordelen PiB-gebruikers de pedagogische kwaliteit?

gegevens eerste helft 2023

September 2023

Kinderopvangorganisaties zijn - conform de wet kinderopvang - zelf verantwoordelijk voor de pedagogische kwaliteit.

Het zelfevaluatie-instrument *Pedagogische praktijk in Beeld* biedt de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de pedagogische kwaliteit per groep, per locatie, van locaties bij elkaar (een cluster), en per organisatie.

De PiB-monitor is optimaal afgestemd op de GGD-inspectie, omdat de monitor dezelfde vier pedagogische basisdoelen als de GGD hanteert: *Emotionele veiligheid, Persoonlijke competentie, Sociale competentie* en *Overdracht van normen en waarden*. Daarnaast wordt in PiB ook de *Kwaliteit van de leefomgeving in kaart gebracht*. Binnen elk **doel** worden meerdere **subdoelen** onderscheiden.

PiB: hoe gebruik je het?

In veel gevallen vult de pedagogisch coach, soms tegelijkertijd met een kwaliteitsmedewerker of vestigingsmanager, tijdens een observatie op de groep ter plekke het instrument online in.

De gegevens kunnen in rapportages per groep, locatie, per cluster van locaties en per organisatie worden weergegeven.

Observaties van dezelfde groep kunnen met elkaar worden vergeleken. Het is mogelijk om een ontwikkeling zichtbaar te maken als de observaties worden herhaald.

De conclusies uit de rapportages spelen een rol in de dialoog tussen pedagogisch professionals over de pedagogische kwaliteit.

Daarmee vormen de observaties een belangrijk onderdeel van de kwaliteitscyclus op het niveau van groep, locatie, cluster en organisatie.

Door het betrouwbare en gevalideerde instrument te gebruiken is er sprake van onafhankelijkheid en uniformiteit in de observaties.

Er worden per doel en subdoel meerdere items beoordeeld door duimpjes omhoog of duimpjes omlaag te geven:

- Voorbeeld voor anderen
- Voldoende (voldoet aan de eisen)
- Wenselijk verbeterpunt
- Noodzakelijk verbeterpunt

Aan deze duimpjes worden de waarden 4, 3, 2 en 1 gegeven en *per subdoel* wordt een gemiddelde berekend. Deze worden gebruikt om ook *per doel* van pedagogische kwaliteit een gemiddelde te berekenen.

Voorbeeld rechts: een item voor het **doel** *emotionele veiligheid*, **subdoel** *De beroepskrachten communiceren met de kinderen*

emotionele veiligheid - communiceren

Respectvol contact (2)

Positief	Negatief
De beroepskrachten zijn geduldig en volgen in hun interactie initiatieven van het kind. De beroepskrachten laten merken dat ze kinderen begrijpen en reageren adequaat op hen.	De beroepskrachten hebben een hoog tempo en zijn ongeduldig naar de kinderen toe. De beroepskrachten reageren vanuit eigen belang .
[+]	[+]

    n.v.t.

opmerking(en):

doel

Emotionele veiligheid

subdoelen

- De beroepskrachten communiceren met de kinderen
- De beroepskrachten hebben een vertrouwde relatie met de kinderen
- Er heerst een ontspannen, open sfeer in de groep
- Er is informatieoverdracht en - uitwisseling tussen ouders en beroepskrachten
- Kinderen hebben vaste beroepskrachten en bekende leeftijdsgenootjes om zich heen

PiB is een instrument dat eerst en vooral in de **dagelijkse praktijk** van de kinderopvang wordt gebruikt.

De observaties zijn **vertrouwelijk**: organisaties hebben alleen toegang tot hun eigen gegevens. Binnen een organisatie kan worden afgesproken wie met wie mee kan kijken.

Het **aantal organisaties** dat gebruik maakt van Pedagogische praktijk is het laatste jaar toegenomen van 29 tot **45**.

Voor deze nieuwe rapportage werden de observatiedata wederom omgezet naar een **geanonimiseerd bestand** waarin alleen nog het jaar van observatie, soort kinderopvang (kinderdagverblijf / buitenschoolse opvang / peutergroep) en de leeftijdsgroep te herkennen is.

De vragen die we met deze gegevens willen beantwoorden:

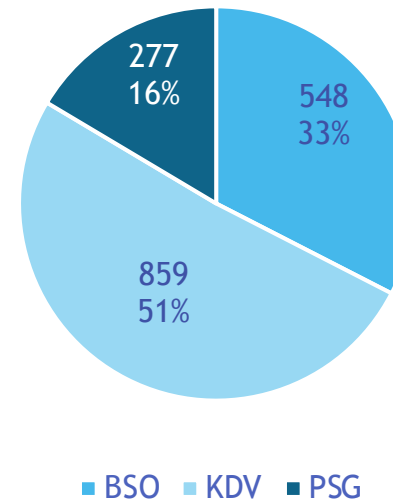
1. Hoe worden de verschillende doelen en subdoelen van pedagogische kwaliteit door de organisaties beoordeeld?
2. Zijn er verschillen te zien tussen de soorten kinderopvang?
3. Zijn er verschillen te zien tussen leeftijdsgroepen?

(Bij deze vragen kijken we ook naar verschillen met het vorige rapport)

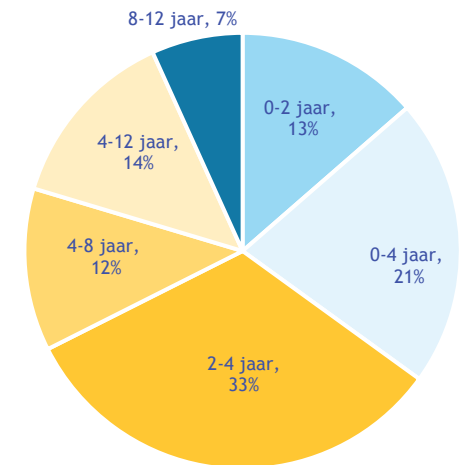
4. Zijn er bij de groepen uit de eerste helft van 2023 trends zichtbaar wanneer ze ook eerder beoordeeld werden?

- Sinds de vorige rapportage, in de periode juli 2022 t/m juni 2023, hebben **1840** groepsobservaties van één of meer van de aspecten van pedagogische kwaliteit plaatsgevonden van in totaal **1684** verschillende groepen. Dat werd gedaan door **360** observatoren. In de eerste helft van dit jaar zijn er **1078** groepen bekeken door **275** observatoren.
- De meest geobserveerde groepen waren kinderdagverblijfgroepen (KDV). We onderscheiden verder buitenschoolse opvang (BSO) en peuter(speel)groepen (PSG).
- Bijna een derde (549) van het totaal aantal geobserveerde groepen was een groep voor **2-4 jaar**.

Juli 2022 t/m juni 2023: soort opvang
aantal groepen, percentage

Juli 2022 t/m juni 2023
leeftijd, percentage

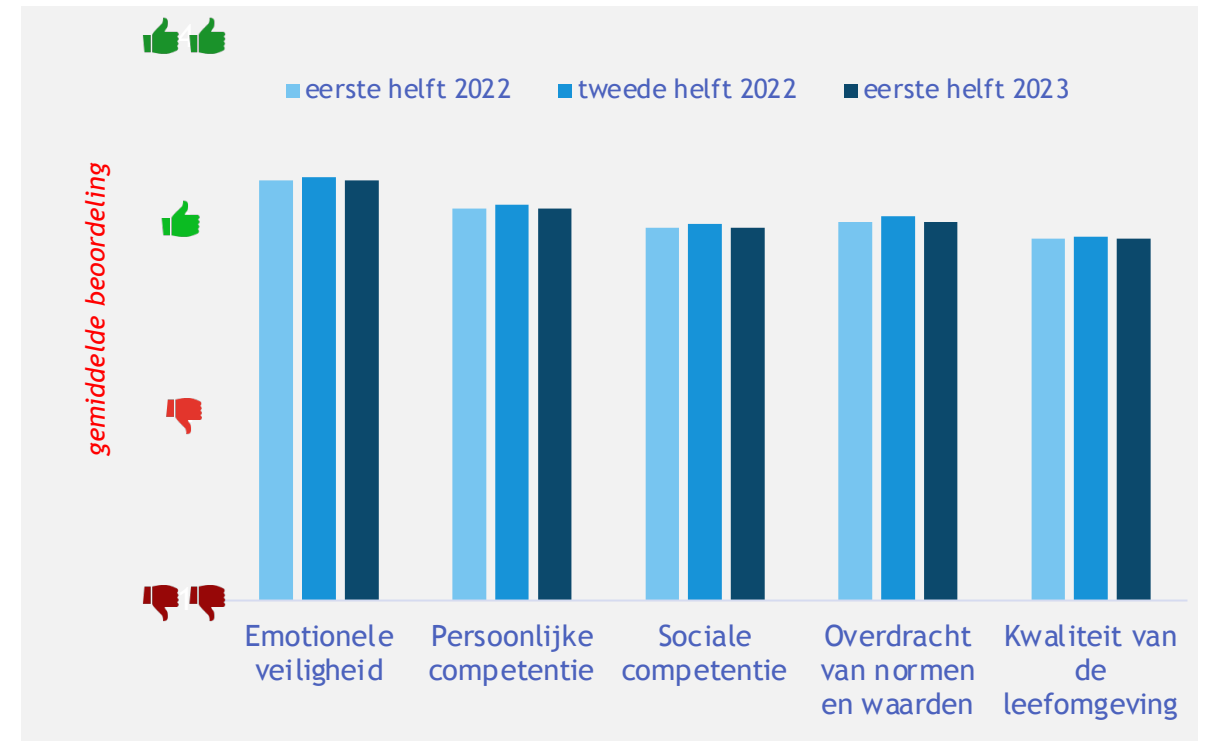
1. Hoe worden de verschillende doelen en subdoelen van pedagogische kwaliteit beoordeeld?

doelen

Gemiddeld over alle groepen werd ook in de eerste helft van 2023 het doel **emotionele veiligheid** het hoogst beoordeeld.

De overige doelen werden minder hoog beoordeeld, waarbij **Kwaliteit van de leefomgeving** het laagst werd beoordeeld.

De gemiddelden zijn in de periode 2022-2023 nagenoeg gelijk gebleven voor alle doelen.

1. Hoe worden de verschillende doelen en subdoelen van pedagogische kwaliteit beoordeeld?

subdoelen

De subdoelen zijn in deze tabel afgebeeld in volgorde van waardering van hoger (boven) naar lager (beneden). Pijltjes geven de verschuiving in deze volgorde aan ten opzichte van de eerste helft 2022: 1 pijltje omhoog betekent 1 plaats in rangorde gestegen, 2 pijltjes 2 plaatsen, etc.

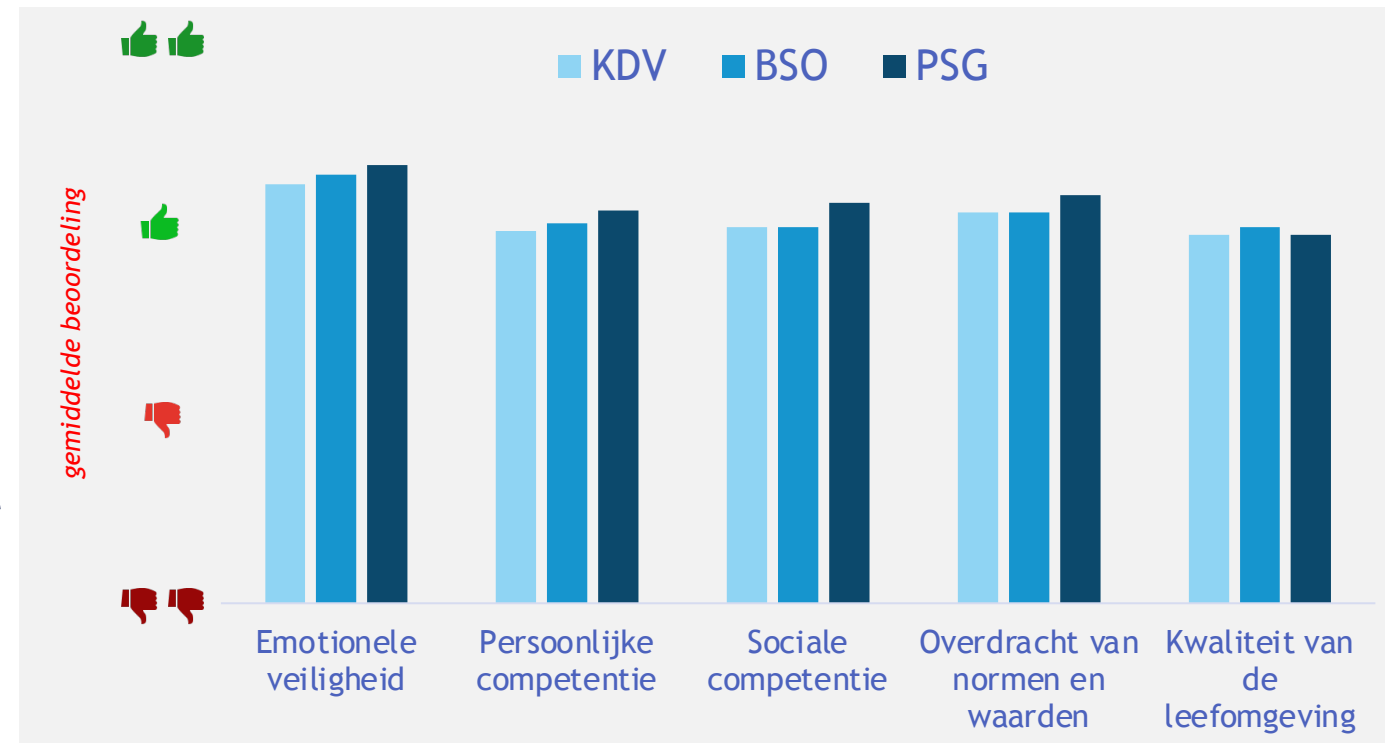
	emotionele veiligheid	persoonlijke competentie	sociale competentie	overdracht van normen en waarden	kwaliteit van de leefomgeving	doel
<p><i>hoger-></i></p> <p><i>Gemiddelde beoordeling</i></p> <p><i><-lager</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> De beroepskrachten communiceren met de kinderen Er is informatieoverdracht en –uitwisseling tussen ouders en beroepskrachten Er heerst een ontspannen, open sfeer in de groep De beroepskrachten hebben een vertrouwde relatie met de kinderen 	<ul style="list-style-type: none"> Er is wederzijdse interactie tussen beroepskrachten en individuele kinderen De beroepskrachten ondersteunen en stimuleren de ontwikkeling van (individuele) kinderen Kinderen hebben de mogelijkheid om (leer)ervaringen op te doen dankzij de groep, spel-materiaal, activiteiten-aanbod en inrichting 	<ul style="list-style-type: none"> De kinderen zijn deel van de groep De beroepskrachten ondersteunen de kinderen in hun onderlinge interactie 	<ul style="list-style-type: none"> Afspraken, regels en omgangsvormen zijn herkenbaar aanwezig en worden toegepast Beroepskrachten vervullen een voorbeeldfunctie in spreken en handelen Oefenen van gedeelde verantwoordelijkheid en respectvol samenzijn 	<ul style="list-style-type: none"> Ruimte en inrichting (buitenruimte) Ruimte en inrichting (binnenruimte) Programma en activiteiten 	subdoel

2. Zijn er verschillen tussen de soorten kinderopvang?

Peuterspeelgroepen werden hoger beoordeeld op vrijwel alle aspecten van pedagogische kwaliteit dan groepen buitenschoolse opvang en kinderdagverblijfgroepen.

Op alle aspecten van pedagogische kwaliteit waren de verschillen klein maar wel significant*.

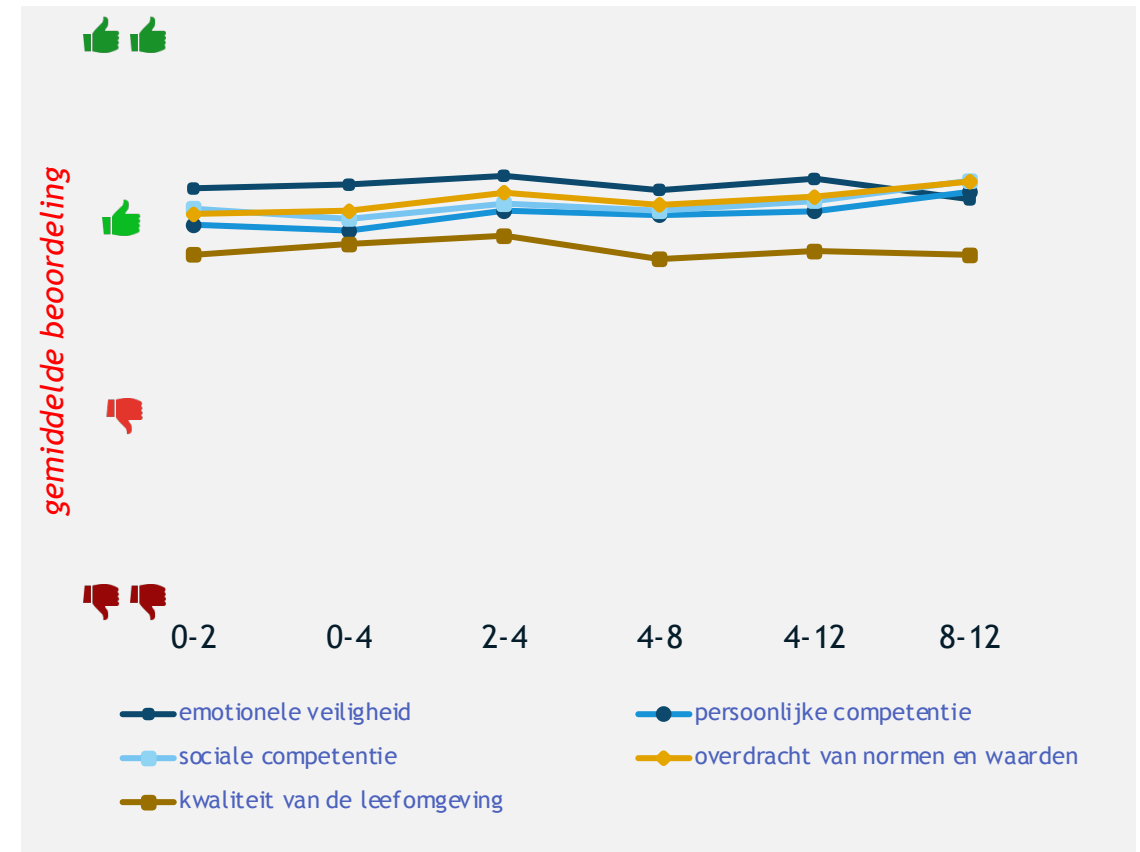
Er zijn geen veranderingen hierin ten opzichte van de 1^e helft van 2022.

3. Zijn er verschillen tussen leeftijdsgroepen?

De groep 8-12 werd deze keer over alle aspecten van pedagogische kwaliteit gemiddeld hoger beoordeeld. De gemiddeld laagst beoordeelde groep bestond uit kinderen in de leeftijd van 0-4.

Op alle aspecten van pedagogische kwaliteit waren de verschillen tussen leeftijdsgroepen eveneens significant maar erg klein*.

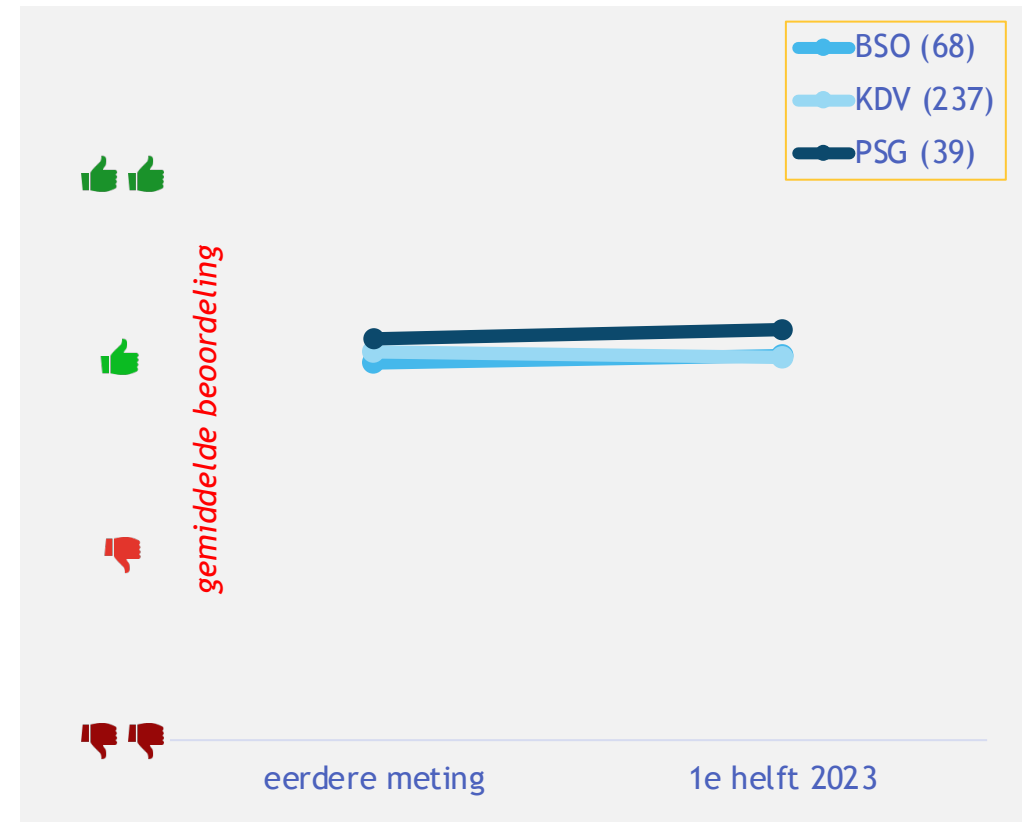

4. Zijn er in 2023 trends zichtbaar bij groepen die eerder beoordeeld werden?

68 buitenschoolse-opvanggroepen, 237 kinderdagverblijfgroepen en 39 peuterspeelgroepen die in 2023 werden beoordeeld werden dat ook eerder.

De gemiddelde beoordeling dit jaar lag voor deze groepen op hetzelfde niveau als bij deze eerdere meting. Wel hingen beide beoordelingen significant samen*.

Buitenschoolse-opvanggroepen en peuterspeelgroepen beleven gemiddeld gelijk, kinderdagverblijfgroepen kenden een minieme verlaging van de gemiddelde groepsscore**.

*Paired t-test: $t_{(305)} = 1.11$, $p = .26$, Cohen's $d = 0.06$; correlatie .44, $p < .01$

** Paired t-test: $t_{(202)} = 1.72$, $p < .05$, Cohen's $d = 0.11$

- Er is op meer plekken (in 1078 groepen) gebruik gemaakt van het zelfevaluatie-instrument PiB in de eerste helft van 2023 dan in voorafgaande halfjaarlijkse periodes.
- Net als in het vorige rapport werd **Emotionele veiligheid** het meest vaak beoordeeld. Het wordt ook met de meest hoge kwaliteit beoordeeld. Met name hoog scoort de *communicatie tussen beroepskrachten en kinderen*.
- Ook nu liggen de meeste verbeterkansen bij **Kwaliteit van de leefomgeving**. Vooral waar het betreft het *programma en de activiteiten* die worden aangeboden.
- De doelen voor pedagogische kwaliteit worden op de **peutergroepen** het relatief hoogst gescoord. Wanneer we uitsplitsen naar leeftijdsgroepen blijkt dat buitenschoolse-opvanggroepen met kinderen **van 8 tot 12 jaar** het relatief hoogst scoren.
- Al met al was bleef de algehele pedagogische kwaliteit bij de deelnemende groepen die meerdere malen beoordeeld werden gemiddeld **nagenoeg hetzelfde**. Bewust kijken en beoordelen kan bijdragen aan verbeteren op de juiste kwaliteitsitems.

Meer informatie over PiB te vinden op de [website van het Expertisecentrum Kinderopvang](#).

Het Expertisecentrum Kinderopvang organiseert ontwikkelteams waarin men voor een specifiek onderwerp aan de slag gaat met het verzamelen en analyseren van bestaande informatie, wetenschappelijke inzichten en praktijkervaringen.

